

Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur

Project in Environment Science

Session: 2018-2019

**Name of the Project: Project on Organic Manure for
Flowering Plants**

Number of Students Enrolled: 13

Name of Co-ordinator : Dr. Lalita Punnaya

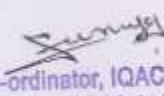

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur
NAAC Accreditation B++ with 2. 82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Brief Report on Completion of Project

Academic Year- 2018-2019

Name of the Project Undertaken	Project on Organic Manure for Flowering Plants	
Academic Session	2018-2019	
Organizing Department/ Committee	Department of Environment Science	
Total number of students Participated in the project	13	
Brief Report	The Project entitled Organic Manure for Flowering Plants was undertaken by the Department of Environment Science during the session 2018-2019 under the guidelines of the Internal Quality Assurance Cell of the institution. Total 13 students participated in the project activity and successfully completed the project. The completion certificates have been given to the students. All the students found it very interesting to learn through the experiential learning. They enjoyed the project work.	
Criterion No. 1	Metric No:-1.3.2	
Signature of Activity Co-ordinator	Signature and Stamp of IQAC Co-ordinator	Signature & Stamp of Principal
	 Co-ordinator, IQAC Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur	 Principal Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Sneh Nagar, Nagpur-15

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur

NAAC Accreditation B++ with 2.82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Name of Project- Project on Organic Manure for Flowering Plants

Academic Session- 2018-19

List of students completing project-

Sr. NO.	Name of students	Program
1	SUMATI PRAVIN MANE	B.Com
2	TEJASWINI CHANDRASHEKHAR TIWASKAR	B.Com
3	VANSI BAJRANG BHALAVIH	B.Com
4	DIPIKA VIJAY BINKAR	B.Com
5	PRAGATI ARUN MISHRA	B.Com
6	PRATIBHA MAHENDRA TIWARI	B.Com
7	REEMA PANNALAL NAYAK	B.Com
8	DEVYANI PRADIPRAO SHRIRAO	B.Com
9	DNYANESHWARI EKNATH SUPARE	B.Com
10	GAYATRI MUKUNDRAO MAKODE	B.Com
11	HARSHA RAJENDRA LANGADE	B.Com
12	KAMOHAN DEOLENCHAN	B.Com
13	KANCHAN NILKANTH SHUKLA	B.Com

Signature of Project Co-ordinator

IQAC Coordinator
Co-ordinator, IQAC
Yashoda Girls' Arts &
Commerce College, Nagpur

Principal
Principal
Yashoda Girls Arts & Commerce
College, Sneh Nagar, Nagpur-15

पुरोचोत्तम खापर्डे हेल्थ अँड एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचालित नागपूर

यशोदा गर्ल्स आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज

स्नेह नगर, नागपूर-१९.

पर्यावरण शिक्षण प्रकल्प कार्यपुस्तिका

Project on Organic Manure for Flowering Plants

Class : B.Com. II

Session : 2018-2019

Project Submitted by

Ku. Sumati Pravin Mane

CERTIFICATE

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur
NAAC Accreditation B++ with 2.82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Certificate

It is certified that the project work in the subject
Environment Science entitled *Project on Organic Manure
for Flowering Plants* has been successfully completed by
...*Kei Sumati Pravin Mane*.....
of *B.A.T* B.Com Semester...*IV*... during the Academic session
2018-2019. Hence the certificate is awarded to her.

Date: *15/04/2019*

[Signature]
Project Co-coordinator

[Signature]

Principal
PRINCIPAL

Yashoda Girls Arts & Commerce College
Sneh Nagar, Nagpur-15

PROJECT COPY

प्रथम सत्र

Page No.
 Date

१

Name of Practical

प्रकल्पाने जाव :->

फुलांच्या झाडांची लागवड

विषयाची निवड :->

फुलांचे झाडे लावून थोड्या प्रकारे लागवड केल्यास फुलांचे जास्त प्रमाणात उत्पादन होईल आणि जेल परिस्तरात हरिवेगार आबलाह्यायकु वातावरण असते अशा वेळी लोकांना तज्ज्ञता आणि इच्छाही वाटत असते. शास्त्रातील परिस्तरात होण्या जागेत हरिवेगार फुळे असतील तर आपल्या भावभावनांदरवील प्रफुल्लित असतात. झाडांमधून सोडल्या जाणाऱ्या माणवायुच्या वाढीव प्रमाणामुळे दिवसभरात कदाचित माणसांच्या शरीरावर व मनोवृत्तीवर करणु पडत, असले वातावरणातले प्रदुषण कुमी पुरव्याचे डाम झाडे पुरीत असतात वातावरणातील छीत आवरण यामुळे आधुनायुंच्या परिसर समीप व शान वाटतो अशा सर्व कारणांनी जीथे हीरवा परिसर आहे तीथे लोक अधिक महत्व देतात. अह्यात प्रुक्ष वातावरणात वसूळ्य कराव लागत असल्यामुळे अह्यातील लोकांना जास्त ताण सहण करावा लागते. अशा लोकांच्या तनावनियोजनासाठी तसेच अह्यांच्या शारीरिक मानकीक आणि भुवनीक स्वस्थताती, निरुगाफुडे पुन्हा जाणे आवश्यक आहे.

Name of Practical

उद्दिष्टे :-

- ① पथविरण संवर्धन करून फूलझाडांची लागवड करणे
- ② फूल झाडे पाहून मन प्रफुल्लित करणे त्याच मुक्त करणे व मन शांत होव्यास प्रवृत्त करव्यासणि झुलझाडे लावणे
- ③ फूल झाडे लागवडीसाठी सेंद्रीय व कीटकनाशके वापरणे

विषयाचे महत्त्व :-

फुलांच्या झाडांची योग्य व्यवस्थापन केल्यास चांगले उत्पादन मिळते

		Page No. 5 Date
Name of Practical	अवलंबविलेली व सुचविलेली कार्यपद्धती प्रायोगिक पद्धतीचा प्रकार कुरव्यात आल कार्याचे विश्लेषण :- ब्रुलाव :- ज्या जागेवर आपल्याला ब्रुलाव शेती तयार करावयाची आहे ती जागा फाळी कुसदार व उन्तम पाव्याच्या निचरा रोगारी असलेला अशा जागेची निवड करावी लागते ब्रुलाव जागवडीसाठी जागेची पूर्वतयारी करणे अत्यंत जरूरी असते त्याकरीता जमीनीची उभी भाडवी आखणी करून त्यात मांगले कुंजलेले शोणखत टाकून वेखराच्या एक दोन पाळ्या द्याव्यात जागेकरून जमीनीत टाकलेले शोणखत मातीत मिलायला पाहिजे झाडांची जांगळी वाढ होण्याकरीता उन्हाळ्याचा दिवसात १ फूट x १ फूटाचा खड्डा १x१ मीटर अंतरावर खोदावा त्यात खड्ड्यांच्या खाली कंपोस्ट खत (पाळापाचोळा) व शोणखत टाकून खड्डे तयार करून पावसाळ्यापूर्वी भरून ठेवावी व पावसाळ्याच्या सुरुवातीलाच ब्रुलाव झाडांची लागवड करावी लागवडीनंतर एक महिन्यात आपल्याला ब्रुलावापासून फुले मिलायला सुरु सुरुवात होते.	

PROJECT COPY

Handwritten Odia text at the top of the page, partially obscured by the stamp.

Handwritten Odia text on the left side of the page, below the photograph.

Main body of handwritten Odia text on lined paper, with a red diagonal line drawn across it.

Name of Practical

शेवंती :-> शेवंती हे पीक फाली फसदार व
 खुपीक आणि पाण्याचा उत्तम निचरा होणाऱ्या
 जमीनीमध्ये व्यांगले प्रकार उत्तमपणे येता येतो
 शेवंती हे पीक फक्त वर्षानून एकदाच येता
 येतो त्याबुद्दीत उन्हाळ्याचा दिवसात जमीनीची
 उभी भाडी आखणी करून फुजलेले शेणखत
 राकून वरवराच्या १ ते २ पाळ्या ठेवून शेणखत
 जमीनीत मिसळवून घ्यावे त्यानंतर
 पावसाळ्यात आपल्याला आवश्यकतेनुसार
 झाडांच्या जातीची निवड करून शेवंतीची
 रोपे आणून २x२ फूट अंतरावर लागवड
 करावी लागवडीनंतर १ महिन्यांनी
 आवश्यकतेनुसार खत द्यावेत २ महिन्यांनंतर
 शंडीच्या दिवसात आपल्याला शेवंतीची फळे
 मिळायला सुरुवात होते हे पीक उमहिन्यांपेक्षा

PROJECT COPY

Handwritten text in Devanagari script, partially obscured by a photograph. The text appears to be a list or description of items, possibly related to an agricultural project.

Handwritten text in Devanagari script, located below the photograph. It continues the list or description from the upper section.

द्वितीय सत्र

Page No. 5

Date

Name of Practical

झेंडू :->

झेंडू फूलांची लागवड कुरव्यासठी ललकी ते मध्यम स्वरूपाची जमीनीमध्ये सुद्धा झेंडूचे पीक होता येतो. झेंडूचे पीक साधारणतः तीनही हंगामात होता येतो. त्याकुरीत जमीनीची उभी - आडवी व भाखणी करण फुललेले शेणखत, शकून वरवराच्या १ ते २ पाल्या देवून शेणखत जमीनीत मिसळवून ह्यावे. नंतर आपल्याला ज्या जातीच्या झेंडूची लागवड कुरावयाची आहे त्या जातीची निपड कुरावी. उंच वाढणारी जातीची निपड केल्यास साडातील अंतर २ फूट व अळीतील अंतर ३ फूट ठेवावे. हंगव्या जातीची निपड केली असल्यास साडातील अंतर १ १/२ ते २ फूट व अळीतील अंतर २ फूट ठेवून लागवड कुरावी. लागवडीनंतर २ महिन्यात आपल्याला झेंडूची फुले मिळायला सुरवात होते. झेंडूचे पीक साधारणतः ३ महिन्यात असते.

* प्राथमिक निरीक्षण

लागवड	ग्रामान (गावराणी) व लाल	शेवती मध्यम	शेवती (मोठा)
१) हवामान	भरपूर सुर्यप्रकाश	अभिशिलीळ हवामान	कुमी सुर्यप्रकाश
२) तापमान	मध्यम	मध्यम	जास्त
३) जमीन	फुली भुसदार व पाण्याच्या उत्तम निष्परा होणारी जमीन	हलकी ती मध्यम प्राप्ति जमीन व चांगला निष्परा होणारी जमीन	हलकी ती मध्यम जमीन
४) निरीक्षण पुरव्याच्या कालावधी	सप्टेंबर ते ऑक्टोबर	नोव्हेंबर ते डिसेंबर	ऑक्टोबर ते नोव्हेंबर
५) पाणी	गरजेनुसार १५ दिवसांनी	६ दिवसांनी हलक्यानु १ ते २ वेळा	गरजेनुसार १० दिवसांनी

PROJECT COPY

PROJECT COPY

Page No. 7
Date

Name of Practical

निष्कर्ष :-

परीक प्रयोगावरून निष्कर्ष निघतो
की फूलंस्या झाडांचे मागे
व्यवस्थापन केल्यास चांगले उत्पादन मिळते

[Signature]

[Signature]

Principal
Yashoda Girls Arts & Commerce Collge,
Sneh Nagar, Nagpur-15

[Signature]